

PRAŽSKÉ JARO '92 PRAGUE SPRING '92

47. MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL / 47th INTERNATIONAL MUSIC FESTIVAL

f

80

PRAŽSKÉ JARO '92 PRAGUE SPRING '92

47. MEZINÁRODNÍ HUDEBNÍ FESTIVAL / 47th INTERNATIONAL MUSIC FESTIVAL

POD ZÁŠTITOU
PREZIDENTA ČESKÉ A SLOVENSKÉ FEDERATIVNÍ REPUBLIKY
VÁCLAVA HAVLA

UNDER THE PATRONAGE
OF THE PRESIDENT OF THE CZECH AND SLOVAK FEDERAL REPUBLIC
VÁCLAV HAVEL

f

Rytířský sál Valdštejnského paláce/Knight's Hall, Wallenstein Palace

15. května, 20.00 hodin/May 15, 8.00 pm

SPONZOR
PRAŽSKÉHO JARA '92

MOTOKOV a.s.

SPONSOR
OF THE PRAGUE SPRING '92

Pocta Johnu Cageovi k jeho výročí / Hommage à John Cage for his Anniversary

Credo in US
Dream
Double Music (co-author Lou Harrison)
Quartet

Přestávka/Interval

Trio
Second Construction
Waiting
In a Landscape
Third Construction

AMADINDA

Soubor bicích nástrojů/ Percussion Group

Zoltán Rácz
Károly Bojtos
Aurél Holló
Zoltán Váci

„Věřím, že k tvoření hudby se bude používat stále větší měrou hluku a že postupně dospějeme k hudbě vytvářené pomocí elektrických nástrojů . . . Přečodem od hudby ovlivněné klávesnicí k budoucí hudbě všeozvuku je hudba pro bicí nástroje.“ Tato prorocká slova napsal v roce 1937 americký skladatel **John Cage** (nar. 5. 9. 1912 v Los Angeles) ve své stati *Future of Music – Credo* (Budoucnost hudby – krédo), ve které předvídá s neobyčejnou jasnozřivostí následný vývoj hudby.

Cageův podíl na tomto vývoji je neodmyslitelný. Jeho bohaté životní dílo představuje jakousi kroniku hudebního experimentu a zároveň zdroj podnětů pro další (byť třeba i polemicky zaměřené) autory.

Skladby prezentované maďarským souborem AMADINDA zachycují rané období Cageovy tvorby, v němž hrály rozhodující úlohu bicí nástroje. Roku 1937 založil na Cornish School v Seattlu svůj první soubor bicích nástrojů, v němž hrál také Merce Cunningham (nar. 1919), později známý tanečník a blízký Cageův spolupracovník – řada Cageových skladeb vznikla pro Cunninghamův taneční soubor. Díky tomu Cage nikdy nepoznal trpký osud současného evropského skladatele (tak sugestivně popisovaný Arthurem Honeggerem) odkázaného na blahovůli a nezáměrné kulturních institucí.

Nejstaršími Cageovými skladbami pro bicí jsou *Quartet* (1935) a *Trio* (1936), jež bylo o sedm let později včleněno jako třetí věta do cyklu *Amores*. Dvě klavírní skladby z roku 1948, *Dream* a *In a Landscape* vděčí za svůj vznik tehdejší Cageově spolupráci s tanečními soubory – první byla napsána pro Merce Cunninghama, druhá pro Louise Lippoldovou. Cageovy skladby z třicátých a čtyřicátých let jsou převážně založeny na rytmické struktuře, přičemž celek je podřízen stejným proporcím jako nejmenší motivická buňka. Tento přístup reprezentuje zejména cyklus tří „Konstrukcí“, které patří dnes k standardnímu repertoáru souborů bicích nástrojů na celém světě.

„Zajímám se mnohem více o to, co jsem ještě nenapsal, než o to, co jsem napsal dříve, zejména je-li to už hodně dávno, třebaže mé staré skladby teď začalo hrát mnoho lidí. Jelikož bývám zván na koncerty, slychávám svoji starou hudbu poměrně často. Některé tyto skladby jsou dobré, jiné ne. Existují dvě velmi populární skladby, které jsou podle mého názoru docela dobré: „Credo in US“ a „Third Construction“. Domnívám se, že „Second Construction“ je špatná skladba (ačkoli bývá mnohdy velmi dobře interpretována). Když jsem ji psal, neuvědomoval jsem si, že je špatná – tehdy se mi zdála zajímavá. Ale je zatížena vzděláním a teorií. V podstatě se jedná pouze o fugu, která je trochu neobvykle strukturována.“ (John Cage.)

Skladba *Credo in US* (1942) vznikla pro taneční představení Merce Cunninghama a Jean Erdmanové a představuje jakousi satiru na „americký způsob života“. Pozoruhodné je rozšíření „klasického instrumentáře“ klavíru a bicích o rádio a gramofon, které zde vystupují ve funkci hudebních nástrojů.

Jedním z Cageových přínosů je i princip nezávislé umělecké spolupráce založené na simultánní projekci v určeném čase.

„Lou Harrison a já jsme společně zkomponovali Double Music (1941). Jedná se o „laděnou“ kompozici pro bicí nástroje. Jeden z nás napsal party pro soprán a tenor, druhý pro alt a bas. Poté, co jsme se vzájemně dohodli na rytmické struktuře, frázování a členění, pracovali jsme nezávisle na sobě. Když jsme pak při zkoušce spojili obě partie dohromady, nemusela se měnit ani nota. Byli jsme nadšení.“ (John Cage.)

Waiting pro klavír (1952) spadá do období Cageova uměleckého „přerodu“, kdy ještě více opouští princip formy – tedy to poslední, co jej nějakým způsobem spojovalo s evropskou hudební tradicí.

„Všední život pokládám za fascinující. Pokud se umění přiblíží všednímu životu, zpřístupní nám jeho krásu.“ (John Cage.)

Jaroslav Štátný

Amadinda neznamená pouze název afrického bicího nástroje, ale pojmenoval se tak i maďarský soubor bicích nástrojů, reagující jako první ve své zemi na zvýšený zájem o bicí nástroje a specializované soubory bicích v poválečných desetiletích. V roce 1984 jej založili čtyři perkusionisté, absolventi Budapeštské hudební akademie: Károly Bojtos, Zoltán Rácz, Aurél Holló a Zoltán Váci. Amadinda si vytkla za cíl seznámit maďarské publikum s dnes už klasickými díly pro bicí 20. století, inspirovat soudobé maďarské skladatele k nové tvorbě pro bicí, poznávat africkou a asijskou původní hudbu, také však upravovat starou evropskou hudbu pro perkuse. Prvé mezinárodní úspěchy na sebe nenechaly dlouho čekat: stipendijní cena festivalu v Darmstadtu v r. 1984, I. cena mezinárodní soutěže soudobé hudby „Gaudeamus“ v roce 1985, pozvání do Londýna na první evropský perkusionistický festival v roce 1988, na Varšavský podzim 1989. Amadinda se samozřejmě účastní i všech domácích festivalů, zabývajících se hudbou soudobou či dvacátého století. Soubor nahrává pro firmu Hungaroton.

jel

The eighty year old American composer **John Cage** (born in Los Angeles on September 5th, 1912) belongs among most remarkable personalities in present day music. His prolific output, musical, literary and artistic, has influenced significantly American culture and had a considerable impact in Europe as well. Cage's career started in the thirties with the publishing of his manifesto, Future of Music – Credo (1937), where he predicted the growing importance of sound in modern music, as well as the future role of electrically generated music. In the same year he founded his own ensemble, in which he made use of various objects from daily life (cans, canisters, parts of motor cars etc.) as percussion instruments.

Cage's early works – beginning with his first compositions for percussion Quartet (1935) and Trio (1936) – have become the centre of interest of the Hungarian ensemble AMADINDA. The principle of collective creation was demonstrated by the untiring experimenter Cage for the first time in Double Music (1941), composed

together with Lou Harrison (born in 1917). An important aspect of Cage's work is music accompanying modern dance (mostly written for the Merce Cunningham Ensemble), represented here by the piano compositions Dream (1948), In a Landscape (1948) and by a satirical work, Credo in US (1942). Second Construction (1940) and Third Construction (1941) are examples of musical constructivism, where the structural form observes the same proportions as the rhythm of the basic motive. The piano composition Waiting (1952) comes from the period of Cage's further development when moving towards his characteristic conception of art: „I consider everyday life fascinating. Provided art can come closer to life it will entrance our access to its beauties.“

Jaroslav Štátný

Amadinda is the name not only of an African percussion instrument, but also of a Hungarian percussion ensemble which has been in the forefront of its country's growing interest in percussion instruments and specialist percussion groups in recent years. It was founded in 1984 by four graduates of the Budapest Music Academy, Károly Bojtos, Zoltán Rácz, Aurél Holló and Zoltán Váci, with the express purpose of bringing to the attention of the Hungarian public works which by now are 20th century classics of the percussion repertoire. The group wants to provide new inspiration to contemporary composers and help them to discover original African and Asian music, but its pursuits also include arranging old European music for percussion instruments. Amadinda's first international successes were not long in coming: they included an invitation to Darmstadt in 1984, first prize in the „Gaudeamus“ international contemporary music percussion festival in London in 1988, and to the Warsaw Autumn a year later. Amadinda takes part in all festivals of contemporary and 20th century music in Hungary and it records for Hungaroton.

jel

Dieses Jahr wird er achtzig Jahre alt, der amerikanische Komponist **John Cage** (geb. am 5. 9. 1912 in Los Angeles) und gehört zu den interessantesten Persönlichkeiten der zeitgenössischen Kunst. Sein reichhaltiges Werk – nicht nur Musik, sondern auch Literatur und darstellende Kunst – beeinflusste bedeutend die amerikanische Kunst und hatte auch in Europa ziemlich Einfluss. Cages Laufbahn als Komponist begann in den Dreissigerjahren, als er sein Manifest Future of Music – Credo (1937) herausgab, in dem er die wachsende Bedeutung von Geräuschen in der modernen Musik und die künftige Rolle der elektronischen Musikinstrumente voraussagte. Im gleichen Jahr gründete er sein erstes Ensemble, in dem er verschiedene Gegenstände des täglichen Lebens (Blechdosen, Kanister, Autobestandteile) als Schlaginstrumente verwendete.

Gerade Cages Frühwerke – beginnend mit seinen ersten Werken für Schlaginstrumente: Quartett (1935) und Trio (1936) stehen im Mittelpunkt des

Interesses des ungarischen Ensembles AMADINDA. Das Prinzip der Kollektivarbeit probierte der unermüdete Experimentator Cage zum ersten Mal in Double Music (1941) aus, das er zusammen mit Lou Harrison (geb. 1917) schrieb. Von grosser Bedeutung sind für Cage Kompositionen zum modernen Tanz (meist für das Ensemble von Merce Cunningham), die hier mit den Klavierstücken Dream (1948) und In a Landscape (1948) und dem satirischen Credo in USA (1942) vertreten sind. Second Construction (1940) und Third Construction (1941) sind Beispiele des Musikkonstruktivismus, wo die Gliederung der Form die gleichen Proportionen von der Rhythmus des Leitmotivs enthält. Das Klavierstück Waiting (1952) stammt aus der Zeit von Cages künstlerischer „Umstellung“, als er sich zu seiner individuellen Auffassung der Kunst durchringt: „Das alltägliche Leben halte ich für faszinierend. Insofern sich die Kunst dem Leben nähert, macht sie uns seine Schönheit zugänglich.“
Jaroslav Štátný

Amadinda ist nicht nur die Bezeichnung eines afrikanischen Schlaginstruments, sondern auch ein ungarisches Ensemble von Schlaginstrumenten hat sich diesen Namen gegeben, das als erstes in seinem Land auf das gesteigerte Interesse an Schlagzeug und an spezialisierten Schlagensembles in den ersten Jahrzehnten nach dem Krieg reagierte. Im Jahre 1984 wurde es von vier Perkussionisten, Absolventen der Budapester Musikakademie, gegründet: Károly Bojtos, Zoltán Rácz, Aurél Holló und Zoltán Vácz. Amadinda setzte sich das Ziel, das ungarische Publikum mit den heute schon klassischen Werken für Schlagzeug des 20. Jahrhunderts bekannt zu machen, die zeitgenössischen ungarischen Komponisten zu neuen Kompositionen für Schlaginstrumente zu inspirieren, die afrikanische und asiatische Originalmusik kennenzulernen und auch alte europäische Musik für Perkussion zu adaptieren. Die ersten internationalen Erfolge liessen nicht lange auf sich warten: eine Einladung nach London zum ersten europäischen perkussionistischen Festival in 1988, zum Warschauer Herbst in 1989 und in der Zwischenzeit im Jahre 1985 der erste Preis des internationalen Wettbewerbs zeitgenössischer Musik „Gaudeamus“. Selbstverständlich nimmt Amadinda auch an allen einheimischen Festivals teil, die sich mit zeitgenössischer Musik oder der des zwanzigsten Jahrhunderts beschäftigen. Das Ensemble spielt für Schallplattenaufnahmen der Firma Hungaroton.

jel

Oficiální přepravce/Official carrier

CSA
ČESKOSLOVENSKÉ AEROLINIE

Ubytování zajišťuje / Accommodation arranged by
GLOBAL EXPRESS

Festivalový program/Festival programme. Vydalo/Published by Pražské jaro/The Prague Spring, Heličhova 18, 118 00 Praha 1. Redakce/Editors **Jitka Ludvová, Yvetta Koláčková**. Anglický překlad/English translation **Karel Janovický, Karolína Vočadlo**. Německý překlad/German translation **Marie Kreysová, Herta Kuhnová**. Obálka/Cover: Foto/Photo **Dušan Šimánek**. Grafická úprava/Design **Václav Fiala**.
Sazba a tisk/Typeset & print **Studio GTS & Agroprint Český Krumlov**.